

BAKALÁŘSKÉ STUDIUM

Studijní program	Sociální pedagogika
Forma studia	Prezenční a kombinovaná
Rok	2022/2023

Tematické okruhy a doporučená literatura ke státním závěrečným zkouškám:

- Pedagogika
- Sociální pedagogika
- Sociální práce

Každý student u SZZ předloží výzkumný materiál k bakalářské práci (dotazníky, záznamy rozhovorů apod.) a k jednotlivým tematickým okruhům seznam prostudované literatury.

Okruhy k SZZ z pedagogiky

1. Pedagogika jako věda, postavení pedagogiky v systému věd o člověku, struktura základních pedagogických disciplín, vztah pedagogické teorie a praxe, výchova a vzdělávání, další základní pedagogické kategorie a pojmy. Pedagogika v době postmodernismu.
2. Historie výchovy a vzdělávání, názory na vychovatelnost a vzdělavatelnost z hlediska historického vývoje, významné osobnosti pedagogiky a jejich odkaz.
3. Život a dílo J. A. Komenského. Aplikace myšlenek J. A. Komenského do současné pedagogické praxe.
4. Vzdělávací politika v ČR, školská legislativa, kurikulární dokumenty.
5. Edukační proces, jeho charakteristika a zákonitosti. Systémové pojetí edukačního procesu (cíle, prostředky, výsledky, podmínky, činitelé; vzájemné vztahy a determinace; principy fungování systému aj.), vztah cílů a výsledků výchovy, efektivita edukačního procesu.
6. Výchova jako základní pedagogická kategorie. Pojetí výchovy a názory na význam výchovy. Teorie výchovy. Zákonitosti procesu výchovy. Výchovné styly. Sebevýchova. Aktuální problémy a otázky výchovy.
7. Dítě/žák jako subjekt edukace, věkové a individuální zvláštnosti, individualizace ve výchově a vzdělávání. Kognitivní, psychosociální a morální vývoj dle teorií J. Piageta, E. Eriksona a L. Kohlberga.
8. Alternativní a inovativní pedagogické směry a přístupy. Tradice a modernizace ve výchově.
9. Andragogika jako věda, její vývoj a současné pojetí. Specifika učení dospělých. Podmínky efektivního učení dospělých. Formy a metody vzdělávání dospělých.
10. Další vzdělávání. Druhy vzdělávání dospělých: profesní, zájmové, občanské, rodinné. Vzdělávání pracovníků (podnikové/firemní vzdělávání). Systémový přístup k dalšímu vzdělávání. Celoživotní učení.
11. Základní psychické procesy a funkce, jejich zákonitosti a aplikace v edukačním procesu. Inteligence a tvořivost. Paměť, učení, myšlení, emoce, motivace. Anatomický podklad vědomí, pozornosti, paměti, učení, myšlení, emocí, motivace, inteligence a tvořivosti.
12. Pedagogická diagnostika (diagnostika rodiny, života ve škole a třídě). Pedagogicko-psychologická pomoc žákům (žáci se speciálními vzdělávacími potřebami). Podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.
13. Kultura v pedagogickém pojetí. Charakteristika a typologie kultury, antropologické a axiologické pojetí kultury. Kulturní prostředí a výchova. Význam kultury pro rozvoj osobnosti člověka. Teorie kultur a subkultur (A. Cohen, R. Cloward, L. Ohlin, D. Matza).

14. Škola jako instituce a společenství. Funkce školy. Úloha a uplatnění sociální pedagogiky ve škole. Specifika pomáhání v podmínkách školy. Inkluzivní vzdělávání.
15. Metody a techniky pedagogického výzkumu.

Doporučená literatura pro okruh pedagogika

1. BALVÍN, J. *Filozofie, andragogika a romská kultura*. 2016.
2. BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ M. *Efektivní vyučování v heterogenní třídě se zřetelem na metody a učební strategie*. Brno: Masarykova univerzita, 2020.
3. BENEŠ, M. *Andragogika*. Praha: Grada, 2014.
4. ČÁBALOVÁ, D. *Pedagogika*, Praha: Grada, 2011.
5. DRAHANSKÁ, P. *Učení prožitkem. Jak postavit vaše rozvojové, výchovné a vzdělávací programy na prožitku*. Račice: Petra Drahanská, 2020.
6. FISHER, R. *Učíme děti myslet a učit se: praktický průvodce strategiemi vyučování*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2011.
7. FRYČ, J., MATUŠKOVÁ, Z., KATZOVÁ, P. a kol. *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+*. Praha: MŠMT, 2020.
8. GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2010.
9. HÁBL, J., JANIŠ, K. *Přehled dějin pedagogiky*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2010.
10. HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Praha: Portál, 2011.
11. HÁJKOVÁ V., STRNADOVÁ I. *Inkluzivní vzdělávání*. Praha: Grada, 2010.
12. HANUŠ, R., CHYTILOVÁ, L. *Zážitkové pedagogické učení*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. 192 s. Pedagogika.
13. HELUS, Z., JEDLIČKA, R. ed. *Teorie výchovy - tradice, současnost, perspektivy*. Praha: Karolinum, 2014.
14. HELUS, Z. *Sociální psychologie pro pedagogy*. Praha: Grada, 2015.
15. HOFBAUER, B., KAPLÁNEK, M., ed. *Kapitoly z pedagogiky volného času: soubor pojednání o volném čase a jeho výchovném zhodnocování*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta, 2010.
16. CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2016.
17. JANÍK, T. *Vše pro výchovu: lekce z pedagogiky*. Brno: Masarykova univerzita, 2021.
18. JEDLIČKA, R., HELUS, Z. *Teorie výchovy - tradice, současnost, perspektivy*. Praha: Karolinum, 2014.
19. JEDLIČKA, R., KOŤA, J., SLAVÍK, J. *Pedagogická psychologie pro učitele: psychologie ve výchově a vzdělávání*. Praha: Grada, 2018.
20. JIRÁSEK, I. *Zážitková pedagogika: teorie holistické výchovy (v přírodě a volném čase)*. Praha: Portál, 2019.
21. KALHOUS, Z. a kol. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2009.
22. KALOUS, J., VESELÝ, A., ed. *Teorie a nástroje vzdělávací politiky*. Praha: Karolinum, 2006.
23. KANTOROVÁ J. a kol. *Obecná pedagogika I, II*. Olomouc: Hanex, 2008.
24. KASPER, T., KASPEROVÁ D. *Dějiny pedagogiky*. Praha: Grada, 2008.
25. KNOTOVÁ, D. *Školní poradenství*. Praha: Grada, 2014.
26. KRAUS, B. *Teorie výchovy*. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2006.
27. MALACH, J., SIKOROVÁ Z. ed. *Pedagogická diagnostika a profese učitele*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2014.
28. MAŇÁK, J., ŠVEC V. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003.
29. MAŇÁK, J., JANÍK, T. a ŠVEC, V. *Kurikulum v současné škole*. Brno: Paido, 2008.
30. MAREŠ, Jiří. *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál, 2013.
31. MATĚJČEK, Z. *Rodiče a děti*. Praha: Vyšehrad, 2017.
32. MERTIN, V., KREJČOVÁ L. *Metody a postupy poznávání žáka: pedagogická diagnostika*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012.
33. MICHALÍK, J. a kol. *Diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb: u dětí, žáků a studentů s potřebou podpůrných opatření ze zdravotních důvodů*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020.

34. PELCOVÁ, N. *Multikulturalismus a multikulturní výchova*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2009.
35. POHNĚTALOVÁ, Y., VÁCLAVÍK, V. *Alternativní edukační koncepty v současné pedagogické praxi*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014.
36. PRŮCHA, J. *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*. Praha: Portál, 2012.
37. PRŮCHA, J. *Andragogický výzkum*. Praha: Grada, 2014.
38. PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 2005.
39. PRŮCHA, J. *Multikulturní výchova: příručka (nejen) pro učitele*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Triton, 2011.
40. PRŮCHA, J. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009.
41. PRŮCHA, J. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. 4., aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015.
42. PRŮCHA, J., WALTEROVÁ E., MAREŠ J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2009.
43. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Praha: MŠMT. 2018.
44. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Praha: MŠMT. 2021.
45. Sdělení č. 104/1991 Sb., Úmluva o právech dítěte
46. SITNÁ, Dagmar. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. Praha: Portál, 2013.
47. SKALKOVÁ, J. *Pedagogika a výzvy nové doby*. Brno: Paido, 2004.
48. Strategie celoživotního učení ČR. Praha: MŠMT, 2007.
49. SUCHÁNKOVÁ, E. *Hra a její využití v předškolním vzdělávání*. Praha: Portál, 2014.
50. ŠAFRÁNKOVÁ, D. *Pedagogika*. Praha: Grada, 2019.
51. ŠVARČÍČEK, R., ŠEĐOVÁ K. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2014.
52. VALISOVÁ, A., KASÍKOVÁ H., BUREŠ M. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada, 2011.
53. VETEŠKA, J. a TURECKIOVÁ, M. *Kompetence ve vzdělávání a strategie profesního rozvoje*. Praha: Česká andragogická společnost, z.s., 2020.
54. Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
55. Zákon č. 495/2020 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů
56. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).
57. Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.
58. ZELINKOVÁ, O. *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program. Nástroje pro prevenci, nápravu a integraci*. Praha: Portál, 2001.
59. ZILCHER, L., SVOBODA Z. *Inkluzivní vzdělávání: efektivní vzdělávání všech žáků*. Praha: Grada, 2019.
60. ZORMANOVÁ, L. *Výukové metody v pedagogice: tradiční a inovativní metody, transmisivní a konstruktivistické pojetí výuky, klasifikace výukových metod*. Praha: Grada, 2012.
61. THOROVÁ, K. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál, 2015.
62. VÁGNEROVÁ, M., LISÁ, L. *Vývojová psychologie: Dětství a dospívání*. Karolinum, 2022.

Okruhy k SZZ ze sociální pedagogiky

1. Charakteristika sociální pedagogiky jako pedagogické disciplíny. Vztah sociální pedagogiky k jiným vědám. Význam sociální pedagogiky pro praxi. Aktuální výzvy a dilemata v sociální pedagogice.
2. Pojetí a vývoj sociální pedagogiky. Vývoj názorů na sociální funkci výchovy. Současné vývojové tendence sociální pedagogiky. Vznik sociální pedagogiky jako teoretické disciplíny. Významní představitelé české i zahraniční sociální pedagogiky v historii (např. G. A. Lindner, P. Natorp, J. H. Pestalozzi, R. Wroczyński aj.) a v současnosti.
3. Předmět, úkoly, obsah a funkce sociální pedagogiky. Sociální pedagogika jako věda o sociálních aspektech výchovy. Socializace a resocializace, edukace a reedukace. Metody sociální pedagogiky, jejich aplikace v kontextu jednotlivých cílových skupin a situací.
4. Profese sociálního pedagoga: funkce, kompetence, dovednosti a uplatnění v praxi a další vzdělávání. Rizika v práci sociálního pedagoga (např. schematické typizování, etická dilemata, diskriminace a oprese).
5. Klima školy a klima třídy jako sociálně pedagogický jev. Prostředí a atmosféra. Typologie klimatu a jeho diagnostika ve školní třídě. Intervence sociálního pedagoga do klimatu školy a klimatu třídy.
6. Prostředí a výchova. Charakteristika a typologie prostředí. Vývoj názorů na význam prostředí pro vývoj člověka. Charakteristika lokálního a regionálního prostředí a jeho vliv na výchovu. Možnosti a způsoby sociálně pedagogického působení v lokalitách a regionech.
7. Rodina jako přirozené prostředí výchovy, její funkce. Postavení rodiny ve společnosti. Pásma funkčnosti rodiny a jejich vliv na dítě. Vliv rodiny na vznik sociálně patologických jevů, jejich řešení a prevence. Přínos teorií sociální kontroly (I. Nye, T. Hirschi, H. Wilsonová).
8. Školní poradenské pracoviště a jeho preventivní a poradenská činnost. Intervence školy do rizikových projevů dětí a mládeže. Spolupráce rodiny a školy.
9. Vrstevnické prostředí jako edukační činitel utváření osobnosti. Druhy vrstevnických skupin. Možnosti sociálně pedagogické intervence v rámci vrstevnických skupin. Přínos teorií sociální kontroly (J. Toby, W. Reckless).
10. Multikulturní výchova. Koncepce multikulturní výchovy. Metody, formy a prostředky multikulturní výchovy. Sociálně pedagogická práce s menšinami.
11. Globální a environmentální výchova. Základní etologické a ekologické problémy vztahu jedince a jeho životního prostředí. Úkoly a cíle globální a environmentální

výchovy, zakotvení v pedagogických dokumentech. Metody, formy a prostředky globální a environmentální výchovy.

12. Teorie sociální deviace a vznik rizikového chování, pedagogická intervence a prevence, možnosti jejich řešení s ohledem na specifika prostředí. Přínos etiketizačních teorií k pohledu na deviace a jejich dynamiku (R. Lemert, E. Goffman, H. Becker). Deviace v kontextu radikální kriminologie.
13. Pedagogika volného času. Volný čas a jeho funkce. Volnočasová výchova dětí, mládeže a dospělých. Metody sociálně-výchovné práce ve volném čase. Instituce zájmového vzdělávání. Aktuální otázky výchovy ve volném čase.
14. Postavení dítěte ve společnosti a jeho ochrana. Práva dítěte podle Úmluvy o právech dítěte, historie, principy. Syndrom CAN (týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte), vymezení, příčiny vzniku, prevence a sociálně pedagogické přístupy v jeho řešení.
15. Komunikace v kontextu sociální pedagogiky. Interakce ve výchovném procesu. Bipolární pojetí pedagogické interakce. Úloha percepce v pedagogické komunikaci. Sociální vliv (sociální facilitace, sociální zahálení, sociální polarizace a skupinářské myšlení).

Doporučená literatura

1. BAKOŠOVÁ, Z. *Sociálna pedagogika ako životná pomoc*. Bratislava: LORCA, 2008.
2. BAKOŠOVÁ, Z. *Sociálna pedagogika. Vybrané problémy*. Bratislava: FFUK, 1994.
3. BAKOŠOVÁ, Z. *Teórie sociálnej pedagogiky: edukačné, sociálne a komunikačné*
4. BALVÍN, J. *Filozofie, andragogika a romská kultúra*. 2016.
5. BALVÍN, J. *Sociální pedagogika a její dva čeští představitelé*. 2015.
6. BAUMAN, Z. *Globalizace: Důsledky pro člověka*. Praha: Mladá fronta, 1999.
7. CACH, J., DVOŘÁK, K. G. A. *LINDNER a jeho odkaz dnešku*. Praha: SPN, 1978.
8. DUNOVSKÝ, J., DYTRYCH, Z., MATĚJČEK, Z. a kol. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Praha: Grada Avicenum 1995.
9. GEIST, B. *Sociologický slovník*. Praha: Victoria Publishing, 1992.
34. GRECMANOVÁ, H. *Klíma školy*. Olomouc: Hanex, 2008.
10. HELUS, Z. *Sociální psychologie pro pedagogy*. Praha: Grada, 2015.
11. HLADÍK, J. *Multikulturní výchova: socializace a integrace menšin*. Zlín: UTB, 2006.
12. HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004.
13. HRADEČNÁ, M. *Vybrané problémy sociální pedagogiky*. Praha: Karolinum, 1998.
14. CHORVÁT, I., ŠAFR, J. ed. *Volný čas, společnost, kultura*. Praha: SLON. 2019.
15. JEDLIČKA, R., KLÍMA, P. a kol. *Děti a mládež v obtížných životních situacích. (Nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí.)* Praha: Themis, 2004.
16. JŮZL, M. *K tradicím české sociální pedagogiky*. Praha: UJAK, 2017.
17. KALHOUS, Z. a kol. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2009.
18. KANTOROVÁ, J., GRECMANOVÁ, H. *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky I*. Olomouc: Hanex, 2008.
19. KLAPILOVÁ, S. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. Olomouc: Vydavatelství UP, 1996.
20. KLÍMA, P. *K epistemologickým a metodologickým zdrojům sociální pedagogiky*. Ethum, 1994, č. 5, s. 3-11.
35. KNOTOVÁ, D. *Školní poradenství*. Praha: Grada, 2014.
21. KOLÁŘ, M. *Bolest šikanování*. Praha: Portál, 2001.
22. KOLEKTIV AUTORŮ. *Terminologický výkladový slovník zo sociálnej pedagogiky*. Edit: Bakošová, Z. Trnava: USCM, 2013.
23. KRAUS, B. a kol. *ČLOVĚK – PROSTŘEDÍ – VÝCHOVA*. Brno: Paido, 2001.
24. KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008.
36. LAŠEK, J. *Sociálně psychologické klima školních tříd a školy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2001.
25. MERTIN, V., KREJČOVÁ, L., a kol. *Metody a postupy poznávání žáka. Pedagogická diagnostika*. Praha: Wolters Kluwer, 2016.
26. MUNKOVÁ, G. (2001). *Sociální deviace*. Praha: Karolinum.
27. *Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních*, č.j. 21291/2010-28. MŠMT, 2010.
28. NĚMEC, J. *Úvod do metodologie sociální pedagogiky*. Brno: MU, 2015.
29. PÁVKOVÁ, J., HÁJEK, B., HOFBAUER, B. a kol. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 2002
30. PELIKÁN, J. *Výchova jako teoretický problém*. Ostrava: Amosium servis, 1995.
31. PROCHÁZKA, M. *Sociální pedagogika*. Praha: Grada, 2012.
32. PROKOP, J. *Škola jako sociální útvar*. Praha: Pedagogická fakulta UK, 1996.
33. PRŮCHA, J. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009.
34. PŘADKA, M. a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. Brno: PdF MU, 2002.
35. SCHILLING, J. *Sociálna práca. Hlavné smery vývoja sociálnej pedagogiky a sociálnej práce*. Bratislava: Slovak Academic Press, 1999.
36. STROUHAL, M. *Teorie výchovy: k vybraným problémům a perspektivám jedné*
37. ŠPECIÁNOVÁ, Š. *Ochrana týraného a zneužívaného dítěte*. Praha: Linde, 2003.
38. *Úmluva o právech dítěte*. In Sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb.
39. VÁVROVÁ, S. *Doprovázení v pomáhajících profesích*. Praha: Portál, 2012.
40. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
41. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

42. Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.
43. ZELINKOVÁ, O. *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. Nástroje pro prevenci, nápravu a integraci. Praha: Portál, 2001.
44. SLAMĚNÍK, I. ET AL. (2019). *Sociální psychologie. Teorie, metody, aplikace*. Praha: Grada, 2019.
45. VÁGNEROVÁ, M. *Obecná psychologie, Dílčí aspekty lidské psychiky a jejich orgánový základ*. Praha: Karolinum.

Okruhy k SZS ze sociální práce

1. Vymezení sociální práce. Sociální práce jako věda a praktická činnost. Cíle a funkce sociální práce. Základní pojmy v sociální práci (sociální vyloučení, sociální začlenění, sociální fungování, sociální služba, sociální událost, sociální práva). Základní metody sociální práce s jednotlivcem, skupinou a komunitou.
2. Historie sociální péče a charitativní činnosti (starověk, středověk, novověk). Vývoj sociální práce v Anglii a USA. Vývoj sociální práce u nás (meziválečné období, stav sociální práce v období socialismu a po roce 1989). Osobnosti sociální práce (Alice Masaryková, Přemysl Pitter, Octavia Hillová, Elisabeth Fryová, Mary Ellen Richmondová, Jane Adamsová aj.). Profesionalizace sociální práce.
3. Sociální politika. Principy, funkce a nástroje sociální politiky. Modely sociální politiky. Obory sociální politiky (rodinná, zdravotní, vzdělávací, bytová, pol. zaměstnanosti). Charakteristika a pojetí sociálního státu. Mezinárodně právní rámec sociální politiky.
4. Sociální zabezpečení. Analýza prvního pilíře. Nemocenské pojištění (nemocenské, ošetrovné, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství). Důchodové pojištění (starobní důchod, invalidní a pozůstalostní důchody). Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Analýza druhého pilíře. Opakované a jednorázové dávky státní sociální podpory. Přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, příspěvek na bydlení, pohřebné, porodné. Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.
5. Analýza třetího pilíře. Pomoc v hmotné nouzi. Životní minimum. Existenční minimum. Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu.
6. Sociální práce s rodinou a rodinná politika (charakteristika, cíle, význam). Způsoby a metody sociální intervence při řešení obtížných situací v rodině (domácí násilí, rozvod, rizikové projevy). Náhradní rodinná péče. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Sociální služby pro rodiny s dětmi.
7. Sociální práce s mládeží (charakteristika, cíle, význam). Rizikové chování mládeže, delikventní mládež. Výkon ústavní a ochranné výchovy. Metody sociální práce s rizikovou mládeží. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Sociální služby pro děti a mládež.
8. Sociální práce s uprchlíky a azylová a migrační politika (charakteristika, cíle, význam). Legislativní ukotvení problematiky. Typy azylových zařízení. Metody sociální práce s imigranty. Úloha a význam neziskového sektoru v práci s uprchlíky. Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu. Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.
9. Sociální práce s osobami se zdravotním postižením (charakteristika, cíle, význam, služby). Zdravotní politika ve vztahu k osobám se zdravotním postižením a osobám znevýhodněným. Sociální služby pro osoby se zdravotním postižením.
10. Sociální práce se seniory (charakteristika, cíle, význam, služby). Důchodová politika. Metody sociální práce se seniory. Sociální služby pro seniory.
11. Sociální práce s drogově závislými (charakteristika, cíle, význam). Možnosti a způsoby preventivního působení. Rizika spojená s užíváním drog. Metody sociální práce s uživateli drog. Sociální služby pro závislé osoby.
12. Chudoba a sociální exkluze. Vymezení pojmu chudoba, sociální exkluze. Koncepty chudoby. Měřitelnost chudoby a její indikátory. Nástroje na řešení chudoby. Evropská strategie řešení chudoby a sociální exkluze. Sociální práce

s lidmi bez přístřeší. Politika zaměstnanosti. Sociální práce s nezaměstnanými (charakter a metody práce s nezaměstnanými). Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

13. Krizová intervence v sociální práci (charakteristika, typy a význam). Specifika krizové pomoci. Metody užívané v krizové intervenci. Pracoviště krizové pomoci. Krizová intervence u specifických skupin (děti, mládež, senioři). Kompetence pracovníka krizové intervence.
14. Sociální služby. Druhy a formy sociálních služeb. Sociální poradenství, služby sociální péče, služby sociální prevence. Příspěvek na péči. Registrace poskytovatele. Smlouva o poskytování sociálních služeb. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Standardy kvality sociálních služeb.
15. Etika v sociální práci. Vymezení základních pojmů v souvislosti s etikou (etika, morálka, svědomí, norma aj.). Etické zásady a etická dilemata v sociální práci. Etický kodex sociálních pracovníků. Osobnost sociálního pracovníka (odbornost, vlastnosti, kompetence).

Doporučená literatura

1. BARVÍKOVÁ, J., SVOBODOVÁ, K., ŠTASTNÁ, A. *Podmínky výkonu sociálně-právní ochrany dětí na úrovni obecních úřadů obcí s rozšířenou působností*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2010.
2. BECHYŇOVÁ, V., KONVIČKOVÁ, M. *Sanace rodiny*. Praha: Portál, 2011.
3. BRDEK, M., KREBS, V., JÍROVÁ. *Trendy v evropské sociální politice*. Praha: ASPI, 2002.
4. DOLANSKÝ, H. *Ekonomika zdravotních a sociálních služeb*. Opava: Slezská univerzita, 2008.
5. DUNOVSKÝ, J. a kol. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Praha: Grada Publishing, 1995.
6. EACEA. *Organizace vzdělávací soustavy České republiky 2009/2010*. [online]. Dostupné na WWW: < http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/CZ_CS.pdf>
7. HARDY, M. *Sociální patologie rodiny*. Brno: Institut mezioborových studií, 2011.
8. KALIBOVÁ, P., KALIBA, M. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě v kontextu současného školství*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014.
9. Koncepce sociálního bydlení ČR 2015-2025. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/27240>
10. KOVÁŘÍK, J. *Náhradní rodinná péče v praxi*. Praha: Portál, 2004.
11. KROUTILOVÁ NOVÁKOVÁ, R. *Sociální služby v kontextu sociální reformy*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, 2012. Dostupné na: <http://www.utb.cz/file/39748>
12. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002.
13. MATOUŠEK, O. *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny: v kontextu plánování péče*. Praha: Portál, 2014.
14. MATOUŠEK, O. *Podpora rodiny: manuál pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2014.
15. MATOUŠEK, O. *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. Praha: Portál, 2007.
16. MATOUŠEK, O. *Ústavní péče*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1995.
17. MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 1998.
18. MATOUŠEK, O., PAZLAROVÁ, H. *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny*. Praha: Portál, 2010.
19. MICHALÍK, J. *Poradenství pro uživatele sociálních služeb*. Praha: Národní rada osob se zdravotním postižením, 2007.
20. MICHALÍK, J. *Poradenství uživatelům sociálních služeb*. Olomouc: Výzkumné centrum integrace zdravotně postižených, 2008.
21. MICHALÍK, J. *Smluvní vztahy v sociálních službách*. Olomouc: Výzkumné centrum integrace zdravotně postižených, 2008.
22. MIOVSKÝ, M. a kol. *Primární prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Sdružení SCAN, 2010.
23. MOŽNÝ, I. *Sociologie rodiny*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002.
24. Národní koncepce podpory rodiny s dětmi. Praha: MPSV, 2005.
25. Národní koncepce rodinné politiky. Praha: MPSV, 2005.
26. Národní program rozvoje vzdělávání v ČR: Bílá kniha. Praha: MŠMT, 2001.
27. Národní zpráva o rodině. Praha: MPSV, 2004.
28. PRŮŠA, L. *Ekonomie sociálních služeb*. Praha: ASPI, 2007.
29. Příloha k vyhlášce č. 505/2006 Sb. Obsah standardů kvality sociálních služeb.
30. SEDLÁKOVÁ, J. *Kvalita komunitního plánování sociálních služeb*. Praha: Oeconomica, 2008.
31. SINGLY, F. *Sociologie současné rodiny*. Praha: Portál, 1999.
32. SOBOTKOVÁ, I. *Pěstounské rodiny: jejich fungování a odolnost*. Praha: MPSV, 2003.
33. SOBOTKOVÁ, I. *Psychologie rodiny*. Praha: Portál, 2012.
34. ŠPECIÁNOVÁ, Š. *Sociálně-právní ochrana dětí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí. 2007.
35. TOMEŠ, I. *Obory sociální politiky*. Praha: Portál, 2011.
36. TOMEŠ, I. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál, 2011.

37. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ve znění ústavního zákona. Ústava ČR.
38. VÁVROVÁ, S., HOZOVÁ, L., MARÁŠKOVÁ, I., NOVÁKOVÁ, R. *Kontext transformace pobytových sociálních služeb*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2009.
39. VÁVROVÁ, S. *Doprovázení v pomáhajících profesích*. Praha: Portál, 2012.
40. Vyhláška č. 388/2011 Sb., prováděcí vyhláška k zákonu o poskytování dávek osobám zdravotně postiženým.
41. Vyhláška č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče.
42. Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.
43. Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.
44. Vyhláška č. 505/2006 Sb., prováděcí vyhláška k zákonu o sociálních službách.
45. Zákon č. 104/1991 Sb., Úmluva o právech dítěte.
46. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
47. Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu.
48. Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.
49. Zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění.
50. Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění.
51. Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě.
52. Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.
53. Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže).
54. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.
55. Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu.
56. Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.
57. Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám zdravotně postiženým.
58. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.
59. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.
60. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.
61. Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.
62. Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.
63. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
64. Zákon č. 589/1992 Sb. o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.
65. Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních.

U právních norem je vždy nutno dbát na jejich platné znění.